

## Ohjeita lausunnonantajille

Historiallisen Aikakauskirjan toimitus lukee lehdelle tarjotut artikkelikäsittekirjoitukset ja päättää, mitkä lähetetään suoraan vertaisarvioitaviksi, mitä pyydetään mahdollisesti ensin muokattavaksi ja mitä kirjoituksia ei voida julkaista.

Arviointiprosessissa artikkelikäsittekirjoitus lähetetään vertaisarvioitavaksi eli nk. refereekäsittelyyn vähintään kahdelle lausunnonantajalle. Lausunnonantajille ei kerrota artikkelin kirjoittajan nimeä eikä kirjoittajalle vastaavasti kerrota lausunnonantajien henkilöllisyyttä. Myöskään lausunnonantajille ei kerrota toistensa nimiä.

Vertaisarvioinnissa lausunnonantajalta pyydetään vapaamuotoinen lausunto, jossa otetaan perustellen kantaa artikkelin julkaistavuuteen. Arvioitsija voi suosittaa, että artikkeli a) julkaistaan sellaisenaan, b) julkaistaan vähäisin muutoksin, c) tarjotaan julkaistavaksi uudelleen kirjoitettuna tai d) ei julkaista. Lausunnot toimitetaan toimitukselle lausunnonantajan kanssa sovitun aikataulun mukaan.

Arvioinnissa on suotavaa ottaa kantaa paitsi esitettyjen faktojen paikkansapitävyyteen myös aiheen tärkeyteen sekä lähteiden ja aikaisemman tutkimuksen tuntemukseen. Arvioinnissa voidaan kommentoida myös tieteellisen kirjoittamisen perusasioita, joita ovat mm. tehtävänasettelun selkeys, otsikon ja sisällön vastaavuus, keskeisten käsitteiden, metodien ja teorioiden määrittely, kirjoituksen rakenteen loogisuus sekä argumentoinnin ja tulkintojen esittämisen havainnollisuus. Arvioitsija voi suosittaa ja ehdottaa muutoksia.

Toimitus toivoo saavansa lausuntoja, jotka ovat puolueettomia ja rakentavan kriittisiä. Kirjoittajalle osoitettava palaute voi olla suorapuheista, mutta sen on oltava asiallista ja kirjoittajan tyyli huomioon ottavaa. Tulkintaeroavaisuudet eivät ole virheitä. On eettisesti korrektia käsitellä toisen kirjoittajan tekstiä niin kuin toivoisi omaansa käsiteltävän.

Toimitus välittää lausunnot artikkelikäsittekirjoituksen kirjoittajalle ja evästää kirjoittajaa toimituksellisilla kommentaareillaan. Jos kaksi lausunnonantajaa esittää samasta kirjoituksesta keskenään selkeästi ristiriitaista palautetta, toimitus voi pyytää uuden lausunnon kolmannelta asiantuntijalta. Lausunnot eivät kuitenkaan sido toimituksen julkaisupäätöksen tekemistä, vaan siitä vastaa aina viime kädessä toimitus.

Lausunnonantaja sitoutuu vaitiolovelvollisuuteen. Hän ei saa käyttää hyväksi artikkelikäsikirjoituksessa esitettyjä tietoja eikä paljastaa niitä muille. Arvioitsija saa toki mainita ansioluettelossaan ja muissa vastaavissa yhteyksissä, että hän on toiminut lausunnonantajana Historialliselle Aikakauskirjalle.

Vertaisarviointi on yleinen käytäntö varmistaa julkaistavien kirjoitusten korkea tieteellinen taso. Arviointitehtävä on vastuullisuutensa ja asiantuntevuutta vaativan luonteensa vuoksi tärkeä luottamustehtävä ja arvostettu ansio jokaiselle, jolta sitä pyydetään ja joka sen ottaa vastaan.